Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

8. listopada 2026.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Imigracijska politika – Pravo na spajanje obitelji – Direktiva 2003/86/EZ – Članak 10. stavak 3. točka (a) – Pravo izbjeglice na spajanje obitelji sa svojim roditeljima – Pojam ‚maloljetnik bez pratnje' – Zahtjev za spajanje obitelji između roditelja i maloljetnog izbjeglice koji je postao punoljetan tijekom postupka azila – Doseg presude od 12. travnja 2018., A i S (C-550/16, EU:C:2018:248) – Razuman rok za podnošenje tog zahtjeva – *Dies a quo* – Pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života – Najbolji interes djeteta – Članci 7. i 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima"

U predmetu C-571/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (Visoki upravni sud za Berlin-Brandenburg, Njemačka), odlukom od 14. svibnja 2024., koju je Sud zaprimio 27. kolovoza 2024., u postupku

YO,

CT

protiv

Savezne Republike Njemačke,

uz sudjelovanje:

Kreis Bergstraße,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: I. Jarukaitis, predsjednik vijeća, R. Fredo, N. Jääskinen, M. Condinanzi (izvjestitelj) i A. Kornezov, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: F. Cathagne, administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 18. rujna 2025.,

* Jezik postupka: njemački

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za CT i YO, A. Feßenbecker, *Rechtsanwältin*,

– za njemačku vladu, J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, J. Hottiaux i J. Vondung, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 30. listopada 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji (SL 2003., L 251, str. 12.) (SL, službeno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 70. i ispravci SL 2020., L 61, str. 32. i SL 2020., L 61., str. 33.).

2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između osoba YO i CT, sirijskih državljana koji borave u Turskoj, i Bundesrepublika Deutschland (Savezna Republika Njemačka) u vezi s odbijanjem njihovih zahtjeva za izdavanje dozvole boravka u svrhu spajanja obitelji s njihovim sinom, kojem je priznat status izbjeglice u Njemačkoj.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U skladu s uvodnim izjavama 2. i 8. Direktive 2003/86:

„(2) U skladu s obvezom zaštite obitelji i poštovanja obiteljskog života, ugrađenom u mnogim instrumentima međunarodnog prava, trebale bi se usvojiti mjere koje se odnose na spajanje obitelji. Ova Direktiva poštuje temeljna prava i pridržava se načela priznatih posebno u članku 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda [potpisane u Rimu 4. studenoga 1950.] te u Povelji Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

[…]

(8) Posebna pažnja trebala bi se pokloniti izbjegličkoj situaciji u vezi s razlozima koji su ih natjerali na bijeg iz svoje zemlje i priječe im tamo vođenje normalnog obiteljskog života. Povoljniji uvjeti trebali bi se stoga predvidjeti za ostvarenje njihovog prava na spajanje obitelji.”

4 Članak 1. te direktive glasi:

„Cilj ove Direktive je utvrditi uvjete za ostvarenje prava na spajanje obitelji državljana trećih zemalja koji zakonito borave na teritoriju država članica.”

5 U skladu s člankom 2. točkom (f) navedene direktive:

„U smislu ove Direktive:

[…]

(f) ‚maloljetnik bez pratnje’: znači državljani treće zemlje ili osobe bez državljanstva mlađe od osamnaest godina, koji stignu na državno područje države članice bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu ili običaju, i tako dugo dok ne budu učinkovito pod zaštitom takve osobe, ili maloljetnici koju su ostavljeni bez pratnje nakon ulaska na državno područje država članica.”

6 Člankom 4. iste direktive predviđa se:

„1. Na temelju ove Direktive i podložno udovoljavanju uvjetima utvrđenima u poglavlju IV. i članku 16., države članice dopuštaju ulazak i boravak, sljedećim članovima obitelji:

[…]

(b) maloljetnoj djeci sponzora i njegovog/njezinog supružnika

[…]

Maloljetna djeca navedena u ovom članku moraju biti ispod punoljetne dobi određene zakonom države članice u pitanju te ne smiju biti oženjena/udana.

[…]

2. Slijedom ove Direktive i u skladu s uvjetima utvrđenim u poglavlju IV., države članice mogu zakonom ili propisom dopustiti ulazak i boravak sljedećim članovima obitelji:

(a) rodbini u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji sponzora ili njegova ili njezina supružnika, kada oni uzdržavaju tu rodbinu i ta rodbina ne uživa odgovarajuću obiteljsku potporu u državi porijekla;

[…]”

7 Članak 5. Direktive 2003/86 određuje:

„1. Da bi se ostvarilo pravo na spajanje obitelji, države članice utvrđuju hoće li zahtjev za ulazak i boravak nadležnim državnim tijelima države članice u pitanju podnijeti sponzor ili član ili članovi obitelji.

[…]

5. Prilikom ispitivanja zahtjeva države članice procjenjuju najbolje interese maloljetne djece.”

8 Članak 7. stavak 1. te direktive predviđa da države članice mogu tražiti od osobe koja je podnijela zahtjev za spajanje obitelji dokaz da sponzor ima smještaj, zdravstveno osiguranje i izvore prihoda, odnosno da ispunjava zahtjeve utvrđene u navedenoj odredbi.

9 Članak 10. stavak 3. navedene direktive određuje:

„Ako je izbjeglica maloljetna osoba bez pratnje, države članice:

(a) dopuštaju ulazak i boravak u svrhe spajanja obitelji njegove/njezine rodbine u prvom stupnju izravne uzlazne linije bez primjene uvjeta utvrđenih člankom 4. stavkom 2. točkom (a);

[…]”

10 U skladu s člankom 12. stavkom 1. iste direktive:

„Iznimno od članka 7., države članice ne traže da izbjeglica i/ili njegovi članovi obitelji dostave, u pogledu zahtjeva koji se odnose na one članove obitelji navedene u članku 4. stavku 1., dokaz da izbjeglica ispunjava uvjete navedene u članku 7.

Ne dovodeći u pitanje međunarodne obveze kada je spajanje obitelji moguće u trećoj zemlji s kojom sponzor i/ili član obitelji ima posebne veze, države članice mogu tražiti pružanje dokaza navedenih u prvom podstavku.

Države članice mogu tražiti od izbjeglice da udovolji uvjetima navedenima u članku 7. stavku 1. ako zahtjev za spajanje obitelji nije podnesen u roku od tri mjeseca nakon odobrenja statusa izbjeglice.”

11 Članak 16. stavak 1. točka (a) Direktive 2003/86 glasi:

„Države članice mogu odbiti zahtjev za ulazak i boravak u svrhu okupljanja obitelji ili, ako je primjereno, povući dozvolu za boravak člana obitelji ili odbiti produžiti dozvolu za boravak člana obitelji u sljedećim okolnostima:

(a) kada uvjetima utvrđenima ovom Direktivom nije ili nije više udovoljeno.

[…]”

Njemačko pravo

12 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Zakon o boravku, radu i integraciji stranaca na saveznom području) u verziji objavljenoj 25. veljače 2008. (BGBl. 2008. I, str. 162.), kako je izmijenjen Zakonom od 8. svibnja 2024. (BGBl. I, str. 152.) (u daljnjem tekstu: AufenthG), u članku 6. stavku 3. predviđa:

„Za dugotrajni boravak potrebna je viza za savezno područje (nacionalna viza) izdana prije ulaska na to područje. Izdavanje te vize temelji se na odredbama koje se primjenjuju na dozvolu za privremeni boravak, plavu kartu EU-a, dozvolu za rad u okviru premještaja unutar društava, dozvolu stalnog boravka i dozvolu stalnog boravka u Uniji. […]”

13 Člankom 25. stavkom 2. AufenthG-a, naslovljenim „Boravak iz humanitarnih razloga”, pojašnjava se:

„Dozvola privremenog boravka izdaje se strancu ako mu je Bundesamt für Migration und Flüchtlinge [Savezni ured za migracije i izbjeglice, Njemačka] priznao status izbjeglice u smislu članka 3. stavka 1. Asylgesetza [Zakon o azilu] ili supsidijarnu zaštitu u smislu članka 4. stavka 1. Zakona o azilu. […]”

14 Člankom 36. AufenthG-a, naslovljenim „Spajanje roditelja i drugih članova obitelji”, određuje se:

„(1) […] dozvola privremenog boravka izdaje se roditeljima maloljetnog stranca koji posjeduje dozvolu privremenog boravka na temelju […] članka 25., […] stavka 2. […] ako na njemačkom državnom području ne boravi nijedan roditelj koji ima pravo na roditeljsku skrb.

(2) Drugim članovima obitelji stranca dozvola privremenog boravka može se izdati u svrhu spajanja obitelji ako je to potrebno da bi se izbjegle izrazito teške životne okolnosti. […]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 Sin tužiteljâ u glavnom postupku, rođen 31. siječnja 1999., ušao je na njemačko državno područje 6. kolovoza 2015. u dobi od 16 godina. Podnio je zahtjev za azil 3. lipnja 2016., zastupan po skrbnici, kada je bio u dobi od 17 godina. Odlukom od 15. svibnja 2017., Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Savezni ured za migraciju i izbjeglice, Njemačka) priznao mu je status izbjeglice. Na taj je datum imao 18 godina i tri mjeseca.

16 Tužitelji iz glavnog postupka ističu da, kao prvo, nisu podnijeli zahtjev za spajanje obitelji sa svojim sinom jer su ga tijekom postupka azila i nakon što mu je priznat status izbjeglice njegova skrbnica, odvjetnik, različita tijela nadležna u području stranaca i organizacija izbjeglica u više navrata obavijestili da je, u skladu sa sudskom praksom Bundesverwaltungsgerichta (Savezni upravni sud, Njemačka), pravo roditelja na spajanje s njihovim djetetom kojem je priznat status izbjeglice na temelju članka 36. stavka 1. AufenthG-a prestalo kada je to dijete postalo punoljetno (Bundesverwaltungsgericht, presuda od 18. travnja 2013. – 10 C 9/12 – BVerwG:2013:180413U10C9.12.0, točka 17. i sljedeće).

17 U presudi od 12. travnja 2018., A i S (C-550/16, u daljnjem tekstu: presuda A i S, EU:C:2018:248), Sud je presudio da prvi dio članka 2. Direktive 2003/86 i članak 2. točka (f), u vezi s njezinim člankom 10. stavkom 3. točkom (a), treba tumačiti na način da pojam „maloljetnik” u smislu te odredbe obuhvaća državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koja je bila mlađa od 18 godina u trenutku ulaska na državno područje države članice i podnošenja zahtjeva za azil u toj državi, ali koja je tijekom postupka azila postala punoljetna i nakon toga joj je priznat status izbjeglice. Sud je u točki 61. te presude pojasnio da u takvom slučaju zahtjev za spajanje obitelji podnesen na temelju navedenog članka 10. stavka 3. točke (a) treba podnijeti u „razumnom roku”, odnosno, načelno u roku od tri mjeseca od dana kad je dotičnom „maloljetniku” priznato svojstvo „izbjeglice”.

18 Nakon što je saznao za tu presudu, sin tužiteljâ iz glavnog postupka zatražio je dopisom od 24. travnja 2018. od tijela državne uprave nadležnog za poslove stranaca, veleposlanstva Njemačke u Turskoj i generalnog konzulata Njemačke u Istanbulu (Turska), izdavanje dozvole boravka u svrhu spajanja obitelji za svoje roditelje. Također je, iz opreznosti, podnio zahtjev za povrat u prijašnje stanje u pogledu roka od tri mjeseca u kojem, u skladu s presudom A i S, načelno, treba podnijeti zahtjev za spajanje obitelji.

19 Dopisom od 11. srpnja 2018. tužitelji iz glavnog postupka zatražili su pak od Veleposlanstva Njemačke u Ankari (Turska) i generalnog konzulata Njemačke u Istanbulu izdavanje viza u svrhu spajanja obitelji. Osobno su 20. studenoga 2018. posjetili generalni konzulat Njemačke u Istanbulu radi podnošenja zahtjeva.

20 Odlukama od 10. travnja 2019. generalni konzulat odbio je te zahtjeve uz obrazloženje da pravo roditelja izbjeglice na spajanje obitelji postoji samo dok on ne postane punoljetan i da roditelji, u svakom slučaju, nisu podnijeli zahtjev u najkraćem mogućem roku nakon što je njihovom sinu priznat status izbjeglice.

21 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su 14. kolovoza 2019. tužbu protiv tih odluka Verwaltungsgerichtu Berlin (Upravni sud u Berlinu, Njemačka), koji ju je odbio presudom od 30. ožujka 2021. Taj je sud smatrao da je pravo roditelja na spajanje obitelji, na temelju članka 36. stavka 1. AufenthG-a, uvjetovano time da je njihovo dijete maloljetno na dan donošenja upravne ili meritorne sudske odluke. Prema mišljenju navedenog suda, drukčije tumačenje te nacionalne odredbe ne bi bilo u skladu s pravom Unije. Nadalje, tužitelji iz glavnog postupka nisu mogli zahtijevati spajanje obitelji sa svojim sinom ni na temelju članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive 2003/86 jer nisu podnijeli zahtjev u roku od tri mjeseca koji je Sud, u načelu, utvrdio u presudi A i S. Nisu postojali razlozi za dulji rok ili kasniji početak roka. Taj je isti sud pojasnio, s jedne strane, da povrat u prijašnje stanje ili „odobrenje produljenja roka” koje se temelji na slučaju više sile nisu mogući u ovom slučaju i, s druge strane, da se stranka koja se dobrovoljno suzdrži od pravodobnog djelovanja zbog toga što smatra da će njezin zahtjev ili pravni lijek biti odbijen ne može pozvati na prihvatljiv razlog spriječenosti.

22 Tužitelji iz glavnog postupka podnijeli su žalbu protiv te presude Oberverwaltungsgerichtu Berlin-Brandenburg (Visoki upravni sud za Berlin-Brandenburg, Njemačka), sudu koji je uputio zahtjev.

23 Taj sud, u skladu s argumentima tužiteljâ iz glavnog postupka, ističe da im se nepoštovanje roka od tri mjeseca koji proizlazi iz presude A i S ne može prigovoriti jer, prije objave te presude, nisu mogli razumno očekivati da će zahtjev za spajanje obitelji biti uspješan. Naime, takav zahtjev u to vrijeme uopće nije mogao biti uspješan s obzirom na sudsku praksu Bundesverwaltungsgerichta (Savezni upravni sud) te na praksu odlučivanja njemačkih tijela koja iz nje proizlazi i za koju su tužitelji u glavnom postupku znali. Nadalje, prije objave navedene presude, izbjeglica i njegovi roditelji nisu mogli znati za postojanje navedenog roka od tri mjeseca.

24 Prema tome, sud koji je uputio zahtjev smatra da se takav rok ne može bez prilagodbe primijeniti u situacijama poput one tužiteljâ u glavnom postupku. Stoga se pita treba li u takvim okolnostima kao početak tog roka odrediti datum koji je različit od datuma odobravanja statusa izbjeglice maloljetniku sponzoru, kao što je 12. travnja 2018., dan objave presude A i S, ili se može primijeniti dulji rok. Stoga, smatrajući da je moguće više rješenja, taj sud smatra da je potrebno pojašnjenje Suda u tom pogledu.

25 U tim je okolnostima Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (Visoki upravni sud za Berlin-Brandenburg) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Primjenjuje li se rok od tri mjeseca od priznavanja statusa izbjeglice – koji, u skladu s presudom [od 12. travnja 2018., A i S (C-550/16, EU:C:2018:248)], treba poštovati u pogledu zahtjeva za spajanje obitelji podnesenog na temelju članka 10. stavka 3. točke (a) [Direktive 2003/86], ako je sponzor u trenutku ulaska na državno područje države članice i podnošenja zahtjeva za azil u toj državi bio mlađi od 18 godina, ali je postao punoljetan tijekom postupka azila – jednako i u slučaju kad je taj rok na dan objave [te presude] već bio istekao, ali prema tadašnjoj praksi odlučivanja [nacionalnih] tijela i sudskoj praksi viših sudova u toj državi članici, zahtjev za spajanje obitelji već punoljetnog izbjeglice nije imao izgleda za uspjeh?

2. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje: počinje li rok u takvim slučajevima tek u kasnijem trenutku ili u tom slučaju vrijedi dulji rok?”

O prethodnim pitanjima

26 Svojim dvama pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive 2003/86 tumačiti na način da, kada je državljanin treće zemlje, koji je u svojstvu „maloljetnika bez pratnje” ušao na državno područje države članice, postao punoljetan tijekom postupka razmatranja njegova zahtjeva za međunarodnu zaštitu te mu je priznat status izbjeglice prije dana objave presude A i S, zahtjev njegovih roditelja za spajanje obitelji, načelno, mora se podnijeti u roku od tri mjeseca od dana kad je dotičnom maloljetniku priznat status „izbjeglice”, kako je predviđeno u toj presudi, u situaciji u kojoj, prije objave navedene presude, takav zahtjev izbjeglice koji je postao punoljetan uopće nije imao izgleda za uspjeh s obzirom na sudsku praksu viših sudova dotične države članice i praksu odlučivanja nadležnih nacionalnih tijela.

27 Kao što to proizlazi iz njezina članka 1., cilj Direktive 2003/86 je utvrditi uvjete za ostvarenje prava na spajanje obitelji državljana trećih zemalja koji zakonito borave na teritoriju država članica.

28 U tom pogledu, iz uvodne izjave 8. te direktive proizlazi da se njome predviđaju povoljniji uvjeti za ostvarivanje prava izbjeglica na spajanje obitelji jer njihova situacija zahtijeva posebnu pažnju s obzirom na razloge koji su ih natjerali na bijeg iz njihove zemlje i koji im priječe vođenje normalnog obiteljskog života u toj zemlji.

29 Jedan od tih povoljnijih uvjeta odnosi se na spajanje obitelji s rodbinom izbjeglice u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji. Naime, kako je Sud već utvrdio, dok je u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Direktive 2003/86 mogućnost takvog spajanja načelno prepuštena svakoj državi članici i među ostalim podređena uvjetu da sponzor uzdržava rodbinu u prvom stupnju u izravnoj uzlaznoj liniji i da ta rodbina ne uživa odgovarajuću obiteljsku potporu u državi podrijetla, člankom 10. stavkom 3. točkom (a) te direktive predviđeno je, iznimno od tog načela, pravo maloljetnih izbjeglica bez pratnje na takvo spajanje koje nije podređeno nikakvoj margini prosudbe država članica ni uvjetima iz tog članka 4. stavka 2. točke (a). Stoga navedeni članak 10. stavak 3. točka (a) nameće preciznu pozitivnu obvezu, kojoj odgovara jasno definirano pravo, te posebno ide za tim da se zajamči dodatna zaštita onim izbjeglicama koji su „maloljetnici bez pratnje” (vidjeti u tom smislu presudu od 30. siječnja 2024., Landeshauptmann von Wien (Spajanje obitelji s maloljetnim izbjeglicom), C-560/20, EU:C:2024:96, t. 33. i 52. i navedenu sudsku praksu).

30 U tom pogledu, u točki 64. presude A i S, Sud je već presudio da prvi dio članka 2. i članak 2. točka (f) Direktive 2003/86, kojim je definiran pojam „maloljetnik bez pratnje”, u vezi s njezinim člankom 10. stavkom 3. točkom (a), treba tumačiti na način da pojam „maloljetnik” u smislu te odredbe obuhvaća državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koja je bila mlađa od 18 godina u trenutku ulaska na državno područje države članice i podnošenja zahtjeva za azil u toj državi, ali koja je tijekom postupka azila postala punoljetna i nakon toga joj je priznat status izbjeglice.

31 Naime, kad bi pravo na spajanje obitelji iz članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive 2003/86 ovisilo o trenutku u kojem nadležno nacionalno tijelo formalno donese odluku kojom se priznaje status izbjeglice dotičnoj osobi te, stoga, o većoj ili manjoj brzini kojom to tijelo obrađuje zahtjev za

međunarodnu zaštitu, bio bi doveden u pitanje korisni učinak te odredbe i to bi bilo protivno ne samo cilju te direktive – koji se sastoji u promicanju spajanja obitelji i pružanja u tom pogledu posebne zaštite izbjeglicama, osobito maloljetnicima bez pratnje – nego i načelima jednakog postupanja i pravne sigurnosti (presuda A i S, t. 55.).

32 Što se tiče roka u kojem treba podnijeti zahtjev za spajanje obitelji sa sponzorom koji je maloljetni izbjeglica, valja istaknuti da Direktiva 2003/86 ne navodi izričito do kojeg trenutka maloljetni izbjeglica može zahtijevati ostvarivanje prava na spajanje obitelji predviđenog u njezinu članku 10. stavku 3. točki (a).

33 U tom kontekstu, Sud je u točki 61. presude A i S, smatrao da, s obzirom na to da je nespojivo s ciljem članka 10. stavka 3. točke (a) Direktive 2003/86 to da se izbjeglica koji je imao status maloljetnika bez pratnje u trenutku kad je podnio svoj zahtjev za azil, ali koji je postao punoljetan za vrijeme trajanja postupka po tom zahtjevu, može pozvati na prava iz te odredbe „bez ikakvog vremenskog ograničenja” kako bi ishodio spajanje obitelji, zahtjev za spajanje mora biti podnesen u razumnom roku. Sud je također smatrao da, kako bi se odredio takav razuman rok, rješenje zakonodavca Unije u sličnom kontekstu članka 12. stavka 1. trećeg podstavka te direktive ima indikativnu vrijednost, tako da treba smatrati da zahtjev za spajanje obitelji upućen na temelju članka 10. stavka 3. točke (a) navedene direktive mora, načelno, u takvom slučaju biti podnesen u roku od tri mjeseca od dana kad je dotičnom maloljetniku priznat status „izbjeglice”.

34 Stoga iz te presude proizlazi, s jedne strane, da u takvom slučaju zahtjev za spajanje obitelji treba podnijeti u „razumnom roku” i da je početak tog roka dan kad je dotičnom maloljetniku priznat status izbjeglice. S druge strane, navedeni rok od tri mjeseca služi kao „indikativna vrijednost” kako bi se utvrdila ta razumnost, tako da takav zahtjev „načelno” treba podnijeti u takvom roku od tri mjeseca. Međutim, to ne isključuje prilagodbu tog roka u posebnim situacijama.

35 Naime, valja podsjetiti na to da se razumnost roka ne može ocjenjivati upućivanjem na određenu apstraktno definiranu gornju granicu, nego se mora ocijeniti u svakom pojedinačnom slučaju s obzirom na okolnosti slučaja (vidjeti u tom smislu presudu od 28. veljače 2013., Preispitivanje Arango Jaramillo i dr./EIB, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, t. 29. i 33.).

36 U ovom slučaju, dvojbe suda koji je uputio zahtjev povezane su s posebnim okolnostima glavnog predmeta, koje se osobito sastoje od toga da je, s jedne strane, taj rok od tri mjeseca načelno već istekao na dan objave presude A i S i da, s druge strane, prije te objave, zahtjev za spajanje obitelji koji su podnijeli roditelji izbjeglice koji je postao punoljetan tijekom postupka razmatranja njegova zahtjeva za azil uopće nije imao izgleda za uspjeh s obzirom na sudsku praksu viših sudova određene države članice te na praksu odlučivanja nadležnih nacionalnih tijela.

37 S tim u vezi, valja podsjetiti na to da na temelju članka 51. stavka 1. Povelje, kada provode pravo Unije, države članice moraju poštovati prava i držati se načela utvrđenih u Povelji te promicati njihovu primjenu u skladu sa svojim ovlastima i poštujući ograničenja nadležnosti Unije koje su joj dodijeljene u Ugovorima.

38 Tako, prema ustaljenoj sudskoj praksi, države članice, a osobito njihovi sudovi kao i nadležna nacionalna tijela, nisu samo dužne tumačiti svoje nacionalno pravo u skladu s pravom Unije nego i osigurati da se ne oslone na tumačenje teksta sekundarnog prava koje bi bilo protivno temeljnim pravima zaštićenima pravnim poretkom Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 30. siječnja 2024., Landeshauptmann von Wien (Spajanje obitelji s maloljetnim izbjeglicom), C-560/20, EU:C:2024:96, t. 48. i navedenu sudsku praksu).

39 Kao što je Sud već presudio, odredbe Direktive 2003/86 treba tumačiti i primjenjivati s obzirom na članak 7. i članak 24. stavke 2. i 3. Povelje, kao što, uostalom, proizlazi iz teksta uvodne izjave 2. i članka 5. stavka 5. te direktive, kojima se državama članicama nalaže da zahtjeve za spajanje obitelji ispituju u interesu dotične djece i s ciljem podupiranja obiteljskog života (presuda od 30. siječnja 2024., Landeshauptmann von Wien (Spajanje obitelji s maloljetnim izbjeglicom), C-560/20, EU:C:2024:96, t. 50. i navedena sudska praksa).

40 To osobito vrijedi za članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive 2003/86, čiji je cilj osobito poticanje spajanja maloljetnih izbjeglica bez pratnje s njihovim roditeljima kako bi se tim maloljetnicima osigurala jača zaštita zbog njihove posebne ranjivosti i koji je, slijedom toga, od posebne važnosti za učinkovito poštovanje temeljnih prava zajamčenih u članku 7. i članku 24. stavcima 2. i 3. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 30. siječnja 2024., Landeshauptmann von Wien (Spajanje obitelji s maloljetnim izbjeglicom), C-560/20, EU:C:2024:96, t. 51.).

41 Slijedom toga, s obzirom na važnost interesa o kojima je riječ i kako bi se osiguralo spajanje maloljetnih izbjeglica bez pratnje s njihovim roditeljima, nadležna nacionalna tijela i sudovi država članica koji moraju odlučiti o zahtjevu za spajanje obitelji dužni su uzeti u obzir sve okolnosti svakog pojedinog slučaja kako bi utvrdili ispunjava li rok u kojem je zahtjev podnesen uvjet razumnosti. Konkretno, na njima je da ocijene može li se takav zahtjev, čak i ako je podnesen nakon isteka roka od, načelno, tri mjeseca od dana kad je maloljetniku priznat status „izbjeglice”, ipak smatrati dopuštenim s obzirom na sve posebne okolnosti na koje se poziva podnositelj zahtjeva i koje obilježavaju predmet koji se pred njima vodi, osobito razloge koji su doveli do prekoračenja tog roka i dužnu pažnju koju su sponzor ili članovi njegove obitelji dokazali.

42 U ovom je slučaju na sudu koji je uputio zahtjev da, kao prvo, uzme u obzir okolnost da su činjenice u glavnom predmetu nastale prije objave presude A i S, u kojoj je Sud prvi put presudio da zahtjev za spajanje obitelji, podnesen u situaciji u kojoj je sponzor imao svojstvo „maloljetnika bez pratnje” u trenutku podnošenja njegova zahtjeva za azil, ali je postao punoljetan tijekom postupka povodom tog zahtjeva, treba podnijeti u razumnom roku, odnosno, načelno, u roku od tri mjeseca od dana kad je maloljetniku priznat status „izbjeglice”. Naime, prije objave te presude ni sponzor ni njegovi roditelji nisu mogli znati za postojanje takvog roka.

43 Kao drugo, na tom je sudu da uzme u obzir činjenicu da roditelji sponzora, koji je bio maloljetan u trenutku podnošenja svojeg zahtjeva za azil, ali je postao punoljetan kada mu je priznat status izbjeglice, nisu podnijeli zahtjev za spajanje obitelji odmah nakon tog priznavanja jer su ga nadležna nacionalna tijela obavijestila, među ostalim, da takav zahtjev u odnosu na maloljetnika koji je postao punoljetan tijekom postupka azila uopće nema izgleda za uspjeh s obzirom na sudsku praksu viših njemačkih sudova te na praksu odlučivanja tih tijela, koje je, osim toga, njemačka vlada potvrdila tijekom postupka u ovom predmetu.

44 Kao treće, na navedenom je sudu da uzme u obzir činjenicu da je sin tužiteljâ u glavnom postupku podnio zahtjev za izdavanje dozvole za boravak svojih roditelja u svrhu spajanja obitelji 24. travnja 2018., odnosno samo 12 dana nakon objave presude A i S. Takva okolnost može biti pokazatelj dužne pažnje koju su ti tužitelji dokazali u svrhu ostvarivanja prava na spajanje obitelji kao i svoje dobre vjere.

45 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prethodna pitanja valja odgovoriti tako da članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive 2003/86 treba tumačiti na način da, kada je državljanin treće zemlje, koji je u svojstvu „maloljetnika bez pratnje” ušao na državno područje države članice, postao

punoljetan tijekom postupka razmatranja njegova zahtjeva za međunarodnu zaštitu te mu je priznat status izbjeglice prije dana objave presude A i S, zahtjev njegovih roditelja za spajanje obitelji mora se podnijeti u razumnom roku od dana kad je dotičnom maloljetniku priznat status „izbjeglice”. Razumnost tog roka treba ocijeniti uzimajući u obzir sve okolnosti svakog pojedinog predmeta.

Troškovi

46 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) odlučuje:

Članak 10. stavak 3. točku (a) Direktive Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji

treba tumačiti na način da:

kada je državljanin treće zemlje, koji je u svojstvu „maloljetnika bez pratnje” ušao na državno područje države članice, postao punoljetan tijekom postupka razmatranja njegova zahtjeva za međunarodnu zaštitu te mu je priznat status izbjeglice prije dana objave presude od 12. travnja 2018., A i S (C-550/16, EU:C:2018:248), zahtjev njegovih roditelja za spajanje obitelji mora se podnijeti u razumnom roku od dana kad je dotičnom maloljetniku priznat status „izbjeglice”. Razumnost tog roka treba ocijeniti uzimajući u obzir sve okolnosti svakog pojedinog predmeta.

Potpisi